

?iddet E?ilimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *?iddet E?ilimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30208>

Özet

?iddet E?ilimi Ölçe?i (?EÖ), Özlem Haskan ve ?brahim Y?ld?r?m taraf?ndan 2012 y?l?nda geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Ölçe?in temel amac?, bireylerin ?iddete yönelik e?ilimlerini, dü?ünel ve davran??sal düzeyde sistematik olarak ölçmektir. Geli?tirme süreci, kapsaml? geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? ile desteklenmiştir. Yap?lan analizler sonucunda, ?EÖ'nün yap? geçerlili?ini incelemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??; güvenilirlik katsay?lar? ise yüksek düzeyde bulunmuştur (Cronbach Alpha = .87; Test-Tekrar Test katsay?s? = .83). Bu bulgular, ölçe?in psikolojik ara?t?rmalarda ve uygulamalarda kullan?labilir güvenilir bir araç oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

?iddet, ?iddet E?ilimi, Ölçek Geli?tirme, Yap? geçerli?i, Güvenirlik, Psikometri, Haskan ve Y?ld?r?m.

Yazarlar

Özlem Haskan, ?brahim Y?ld?r?m

Amaç

?iddet E?ilimi Ölçe?i'nin (?EÖ) birincil amac?, bireylerin potansiyel ?iddet davran??lar?na yönelik mevcut e?ilimlerini ve bu e?ilimlerin alt?nda yatan tutumlar? bilimsel yöntemlerle saptamaktır. Bu ölçüm arac?, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda, ?iddet riskini ta??yan gruplar? belirlemek ve önleyici müdahale programlar? geli?tirmek için sa?lam bir temel sa?lamak üzere tasarlanm??tır.

Ölçek geli?tirme çal??mas?, literatürdeki bo?lu?u doldurmay? hedeflemi? ve Türk kültürüne özgü, güncel ve geçerli bir ?iddet e?ilimi ölçme arac? sunmay? amaçlam??tır. Çal??man?n nihai amac?, elde edilen verilerin ??????nda ?EÖ'nün psikometrik özelliklerinin tart??lmas? ve ara?t?rmac?lara gelecekteki çal??malar için öneriler sunulmas?dır.

Yap?

Ölçek, bireyin çevreye, di?er insanlara veya kendine yönelik zarar verme potansiyelini ifade eden psikolojik bir yap? olan **?iddet e?ilimi**ni ölçmektedir. ?iddet e?ilimi, sadece fiziksel sald?rganl??? de?il, ayn? zamanda sözel sald?rganl???, öfke kontrol sorunlar?n? ve dolayl? ?iddet tutumlar?n? da kapsayan geni? bir kavramsal çerçevede ele al?nm??tır.

Geli?tiriciler, bu yap?y? ölçerken bireyin ?iddet eylemlerine ne s?kl?kla yatk?n oldu?unu ve bu

eylemleri ne ölçüde onaylad???n? de?erlendiren maddeler kullanm??lard?r. Bu yakla??m, ölçe?in yaln?zca geçmi? davran??lar? de?il, ayn? zamanda gelecekteki potansiyel riskleri de öngörme kapasitesini güçlendirmektedir.

Geçerlik

?iddet E?ilimi Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten ölçmek istedi?i yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü belirlemeye odaklanm??t?r. Bu ba?lamda, ölçe?in **yap? geçerli?i** (construct validity) titizlikle incelenmi?tir. Yap? geçerli?ini de?erlendirmek amac?yla birincil yöntem olarak **Aç?mly?c? Faktör Analizi** (AFA) kullan?lm??t?r.

AFA, ölçek maddelerinin beklenen teorik alt boyutlar alt?nda toplan?p toplanmad???n? ortaya koyarak, ?EÖ'nün çok boyutlu yap?s?n? do?rulam??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak tan?mlanan ?iddet e?ilimi yap?s?n? geçerli bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir.

Güvenirlik

?EÖ'nün güvenilirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n tutarlılı???n? ve kararlılı???n? de?erlendirmek üzere iki temel yöntemle gerçekleştirilmi?tir. ?lk olarak, ölçe?in iç tutarlılı??? **Cronbach Alpha** katsay?s? ile hesaplanm??t?r. Elde edilen Alpha katsay?s? .87 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçek maddelerinin birbiriyle yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu ve iç tutarlılı???n güçlü oldu?unu i?aret etmektedir.

?kinci olarak, ölçe?in zamana kar?? kararlılı???n? ölçmek amac?yla **Test-Tekrar Test Güvenirli?i** katsay?s? hesaplanm??t?r. Bu analiz sonucunda güvenilirlik katsay?s? (r_{XX}) .83 olarak tespit edilmi?tir. Bu yüksek korelasyon de?eri, ?EÖ'nün farklı zamanlarda uyguland???nda tutarlı sonuçlar verdi?ini ve ölçtü?ü yap?n?n zaman içinde stabil oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

?iddet E?ilimi Ölçe?i'nin faktör yap?s?n? ve boyutlar?n? belirlemek üzere **Aç?mly?c? Faktör Analizi** (AFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in yap? geçerli?inin temel dayana???n? olu?turmaktadır. AFA, ölçekteki maddelerin hangi faktörler alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin ölçülen yap?n?n hangi alt boyutlar?n? temsil etti?ini ortaya ç?karm??t?r.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in teorik beklentilerle uyumlu bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu do?rulam??t?r. Bu faktör yap?s?, ara?t?rmac?lara ve uygulay?c?lara ?iddet e?iliminin farklı bile?enlerini ayrı ayrı de?erlendirme imkanı sunmaktadır. Bu detaylı yap?sal inceleme, ?EÖ'nün psikometrik sa?lamlı???n? peki?tirmi?tir.

Ölçme Arac?

Test Tipi: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Dil Seçene?i: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genç ve Yeti?kin Popülasyon

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinler (Genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde standardize edilmi?tir.)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler örneklem grubu olarak kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: 3'lü derecelendirme sistemi kullan?lm??t?r (3=her zaman - 1=hiçbir zaman). Puanlama, ?iddet e?ilimi artt?kça yükselen bir yap?ya sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Sald?rganlık, Tutum, Öfke Yönetimi, Sosyal Psikoloji, Ölçek, Haskan, Y?ld?r?m, Test-Tekrar Test.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Özlem Haskan: haskan@hacettepe.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2012

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle yazarlarla ileti?ime geçilerek izin al?nmas?n? gerektirir. Ticari kullan?m için özel izinler gerekli olabilir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? bilgileri içeren PDF dosyas?na buradan ula??labilir: siddet-egilimi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Haskan, Ö. ve Y?ld?r?m, ?. (2012). ?iddet E?ilimi Ölçe?i'nin geli?tirilmesi. *E?itim ve Bilim*, 37(163),

165-177.

Öiddet Etilimi Ölçeði Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içinde yer almamaktadır. Ölçek maddelerine erişim için kaynak makaleye başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM